

[K. B. Andersen.]

påbudt af kongressen. Sådan blev altså sidste kapitel af en lang virksomhed på det politiske overdrev. Man mindes uvilkårlig sangen om Larsen: „Han havde tænkt sig så meget og så meget, men overalt var der altså hejst stop“. Ja, det er jo, som det ærede medlem ved, fra „Melodien, der blev væk“ — og det er sidste vers af sangen om Larsen.

På baggrund af det arbejde, der er udført i samarbejde mellem de to regeringspartier gennem de hidtidige tre år af denne valgperiode, og på baggrund af det omfattende arbejdsprogram, åbningstalen rummer, og hvortil den indbyder til samarbejde, er det naturligt igen at spørge: hvad vil oppositionen? I fjor måtte store og afgørende spørgsmål drøftes her i tinget uden klare og konkrete modforslag fra oppositionens side. Vil det gentage sig i denne samling?

Ved det engelske arbejderpartis kongres for nylig pegede Harold Wilson på de vældige perspektiver, vi i den vestlige verden står over for. Han talte om, hvordan den forestående videnskabelige revolution i de kommende 10-15 år ville medføre større omvæltninger end de forløbne 250 års britiske industrihistorie. Det var automatiseringens perspektiver for produktion og for den menneskelige arbejdskraft, han beskæftigede sig med.

Også her i landet står vi midt i en vældig samfundsudvikling med mange og store og hastige ændringer i samfundslivet. I 10 år har socialdemokratiet været ledende i den politiske udvikling. Vi har aldrig haft flertal, og vi har derfor måttet hente resultaterne hjem gennem forhandlinger. Det har krævet vilje og evne til at forhandle. Socialdemokratiet ønsker også i fremtiden at være med til på afgørende måde at præge samfundsudviklingen ud fra ønsket om at skabe de bedst mulige rammer for den menneskelige udvikling i arbejde og fritid.

Opgaverne er der i hobetal. Regeringens oplæg til forhandling om opgavernes løsning er lagt på folketingets bord.

Og så er det spørgsmålet må lyde: hvad vil oppositionen? Angreb af mere eller mindre personlig karakter løser jo ikke fremtidens problemer. Problemerne kræver konstruktive planer, og de kræver ideer, der er i pagt med udviklingen. Det, befolk-

ningen i denne debat vil lytte til, det, den vil håbe på at få svar på, efter at regeringen har lagt sit arbejdsprogram frem til debat, er: hvad er oppositionens forslag til løsning af de store opgaver, vi står midt i på alle samfundslivets områder?

Erik Eriksen: Der var to ting, der mere end noget andet prægede arbejdet det sidste folketingsår. Det var gennemførelsen af den såkaldte helhedsløsning og vedtagelsen af de jordlove, der forkastedes med så stort et flertal ved folkeafstemningen den 25. juni.

Det var fælles for disse to lovsæt, at de blev vedtaget uden tilslutning fra oppositionspartierne, som repræsenterer meget tæt ved halvdelen af samtlige medlemmer i det høje ting. Ligeledes var det fælles, at der ikke blev levnet reelle forhandlingsmuligheder om denne vigtige lovgivning. Regeringen ønskede ikke noget samarbejde, skønt den meget vel var klar over, at vi var stærkt og positivt interesserede i de problemer, der lå til grund for lovgivningen. Den slags sætter naturligvis sine spor.

Det er på denne baggrund, man må vurdere den højtærede statsministers afsluttende bemærkninger i åbningstalen. De indeholdt den sædvanlige opfordring til samarbejde, måske endda noget inderligere end tidligere. Om min opfattelse er korrekt, ved jeg ikke, for sandt at sige giver åbningstalen i øvrigt intet fingerpeg. Vi er henvist til at bygge på erfaringer, og de er jo ikke gode. Jeg tror, det er den mest runde tale, der endnu er holdt ved indledningen til folketingets arbejde. Der var jo ikke noget i talen, der kunne fornærme nogen. Omvendt var der heller ikke meget, der kunne vække særlige forventninger hos nogen.

Jeg indrømmer, at der bag de mange ord kan skjule sig viljen til konstruktivt lovgivningsarbejde, men de kan også være et udtryk for, at regeringen fortsætter sin selvstændige og svingende kurs og i øvrigt på adskillige områder går uden om problemerne. Jeg vil naturligvis helst tro det første, men mine erfaringer gør det vist forståeligt, at jeg er skeptisk og tvivlende.

Jeg kan tilføje, at ved læsning af regeringspressen får man nærmest indtrykket af, at valgkampen allerede er begyndt.

Da forhandlingen her nu engang skal finde sted på grundlag af åbningstalen, er det